

Валадзько М.І., Мацюшонак А.А.
ЛЕКАВЫЯ ЎЛАСЦІВАСЦІ ШЫПШЫНЫ

Навуковы кіраўнік: ст. выкл. Качан А.С.

Кафедра беларускай і рускай моў

Беларускі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт, г. Мінск

Шыпшына, або дзікая ружа, – гэта расліна, якая ўпершыню была апісана да нашай эры старажытнагрэчаскім вучоным Тэафрастам. Радзіма шыпшыны – Чылі. З даўніх часоў прымяняецца як лекавы сродак у многіх краінах, а выключнасць расліны ў тым, што яе кветкі, карані, лісце і галіны маюць карысныя якасці. Дзікая ружа мае прыемны пах, буйныя кветкі бледна-ружовага колеру, вострыя шыпы на сцёблах і галінах.

Галоўнае – яе багаты вітамінны склад (вітаміны А, С, К, Е, В1, В2, В4, В5, В6, РР, бэта-карацін). Акрамя таго, расліна змяшчае ў сабе вялікую колькасць мікра- і макраэлементаў, такіх як цынк, марганец, кальцый, калій, жалеза, фосфар, магній, натрый, малібдэн і медзь. У складзе шыпшыны прысутнічаюць пекцінавыя, азоцістыя, дубільныя рэчывы, фітастэрыны (7 фракцый з перавагай β-сітастэрыну), лікапін, рубіксанцін, пентазан, эфірныя алеі і флаваноіды, а таксама тлустыя кіслоты: насычаныя (трэцінаін), ненасычаныя (ліналенавая, ліналевая, алеінавая), Амега 3-6-9. Вышэйпералічаныя нутрыенты валодаюць вялікай звязальнай здольнасцю, адказваюць за рэгенерацыю і рост тканак, карысныя для сардэчна-сасудзістай і імуннай сістэмы. Дзікая ружа аказвае супрацьзапаленчае дзеянне, выводзіць таксіны, паляпшае страваванне, стымулюе мочаспусканне, стабілізуе артэрыяльны ціск, нармалізуе ўзровень цукру і халестэрыну ў крыві, дапамагае арганізму засвойваць жалеза, атрыманае з ежай, памяншае боль пры артрыце, мае супрацьпухлінную ўласцівасць.

Таблеткі, сіропы і настоі з пладоў дзікай ружы прымяняюцца з мэтай прафілактыкі і лячэння розных захворванняў, якія звязаны з недахопам вітамінаў, малакроўем і знясіленнем. Лекавыя прэпараты на аснове шыпшыны аказваюць дабратворнае ўздзеянне на вугляводны абмен, работу касцявога мозгу, печані і жоўцевага пузыра. Унікальныя ўласцівасці алею насення шыпшыны, называемага “вадкім сонцам”, былі знаёмыя людзям яшчэ ў XVII стагоддзі. Ён павышае інтэрферон у бронха-лёгачным дрэве, з’яўляецца жаўцягонным сродкам, аказвае станоўчы ўплыў на сакрэцыю страўнікавага соку пры розных формах гастрыту. Пры рэгулярным ужыванні алею шыпшыны змяншаецца ўзровень халестэрыну, што з’яўляецца прафілактыкай сардэчна-сасудзістых захворванняў і атэрасклерозу, аднак існуе шэраг супрацьпаказанняў: алергіі, язва страўніка і дванаццаціперснай кішкі, гастрыт ад павышанай кіслотнасці. Паколькі расліна стымулюе згусальнасць крыві, яе нельга ўжываць доўга, каб не справакаваць утварэнне тромбаў. Жаўцягонныя ўласцівасці шыпшыны могуць выклікаць абвастрэнне жоўцекамянёвай хваробы, а кіслоты шкодныя для зубной эмалі. Гіпертонікі павінны ўлічваць, што ягады дзікай ружы паніжаюць верхні ціск і гэтым самым ўзмацняюць дзеянне лекаў.

Такім чынам, прыходзім да вываду, што нягледзячы на шматлікія лячэбныя якасці шыпшыны, перад ужываннем прэпаратаў на яе аснове неабходна пракансультавацца з урачом.